Yksikön toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatusyksikkö Merirasti-Siima

Helsinki

VARHAISKASVATUSYKSIKÖN TOIMINTASUUNNITELMAN LAATIMINEN SEKÄ TYÖTÄMME OHJAAVAT ARVOT

Yksikön toimintasuunnitelma perustuu Opetushallituksen laatimiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan (varhaiskasvatuslautakunta 16.5.2017) sekä Helsingin kaupungin strategiaan 2017-2021.

Yksikön toimintasuunnitelmaan on kirjattu viisi ohjaavista asiakirjoista nostettua kehittämiskohdetta, joita arvioidaan yksikössämme toimintakaudella 2018-2019. Jokaisen tavoitteen yhteys ohjaaviin asiakirjoihin on kirjattu tavoitteen alle (Miksi?) ja tavoitteille on kirjattu toimenpiteet (Miten?).

Ryhmäkohtainen toiminnansuunnitelma perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan ja yksikön toimintasuunnitelmaan sekä ryhmän lasten varhaiskasvatuksen suunnitelmaprosesseista saatuun tietoon. Ryhmäkohtaista toiminnansuunnitelmaa arvioidaan tiimien kokouksissa säännöllisesti.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellyt arvot:

- Lapsuuden itseisarvo
- Ihmisenä kasvaminen
- Lapsen oikeudet
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
- Perheiden monimuotoisuus
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa

LAPSEN VARHAISKASVATUKSESSA ALOITTAMINEN

Tutustuminen:

- Uuden lapsen perheen kanssa sovitaan päiväkotiin tutustumisjaksosta ennen varhaiskasvatuksen aloitusta
- Aloituksen aikana ryhmän henkilöstö ottaa erityisesti huomioon uuden lapsen ja rakentaa yhteyttä lapseen sekä auttaa häntä kiinnittymään osaksi omaa ryhmää
- Ryhmän henkilöstö käy vanhempien kanssa aloituskeskustelun tutustumisjakson aikana

Siirtyminen toiseen ryhmään:

- Lapset käyvät tutustumassa uuteen ryhmään ennen siirtymistä
- Lapsen siirtyessä toiseen ryhmään pidämme siirtopalaverin
- Esiopetusryhmään siirryttäessä perheille ja lapsille järjestetään tutustumispäivä

LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman tarkoitus

- Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on varhaiskasvatuslain turvaama oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohtana on lapsen etu ja tarpeet
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on prosessi, minkä työstämiseen, dokumentointiin ja havainnointiin osallistuvat huoltajat ja lapsi sekä koko lapsen kanssa toimiva moniammatillinen tiimi

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaprosessi

- Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma tai lapsen esiopetuksen suunnitelma (leops) marraskuun loppuun mennessä tai 2kk sisällä lapsen aloittamisesta varhaiskasvatuksessa
- Ennen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelua perheille annetaan Lapsen vasu –tiedote
- Ryhmän henkilöstö havainnoi, kartoittaa sekä dokumentoi jokaisen lapsen kiinnostuksen kohteita ja vahvuuksia ennen lasten varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluja
- Lapsen varhaiskasvatusuunnitelmakeskustelussa yhdistyy lapsen, huoltajien ja henkilökunnan näkemykset siitä, miten lapsen kehitystä, oppimista sekä hyvinvointia huomioidaan ja edistetään ryhmän toiminnassa
- Suunnitelmaan kirjataan lapsen kiinnostuksen kohteet, lapsen kehitystä, oppimista tukevat tavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi ryhmän toiminnassa
- Suunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään yhdessä lapsen, huoltajien ja henkilökunnan kanssa aina tarpeen mukaan ja vähintään vuosittain

YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ

Yhteistyö

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on huoltajien ja henkilöstön yhteinen sitoutuminen lasten terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä tuetaan lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä siten, että jokainen lapsi saa kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa.

- Kutsumme vanhemmat lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetuksen suunnitelmakeskusteluun toimintakauden alussa. Keskustelussa vanhemmat saava kertoa omista toiveistaan ja odotuksistaan. Keskustelemme myös päiväkodin käytännöistä sekä toimintakulttuurista. Kevätkaudella järjestetään mahdollisuus lapsen varhaiskasvatussuunnitelman arviointikeskustelulle
- Kaksi kertaa vuodessa järjestämme vanhempaintilaisuuksia, joissa vanhemmat voivat tavata myös toisiaan. Yhteiset toiminnalliset tapahtumat kuten koko perheen yhteinen liikuntatapahtuma, äitienpäivän ja isänpäivä kahvitukset, joulu- ja kevätjuhlat, erilaiset lasten töitä esille tuovat näyttelyt sekä kulttuuritapahtumat antavat vanhemmille mahdollisuuden osallistua päiväkodin toimintaan yhdessä lapsen kanssa.
- Teemme monialaista yhteistyötä terveydenhuollon, sosiaalipalveluiden sekä opetustoimen kanssa
- Toimimme yhteistyössä myös liikunnasta ja kulttuurista vastaavien tahojen kanssa sekä toimimme Helsingin yliopiston varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksen harjoittelu päiväkotina.

Viestintä

Pedagogisen toiminnan näkyväksi tekeminen lisää perheiden osallisuuden mahdollisuuksia sekä yhteisöllisyyttä ja tekee näkyväksi varhaiskasvatustoiminnan tavoitteita

- Henkilöstö tuo näkyväksi pedagogisen toiminnan tavoitteita ja sisältöjä niin sähköisesti kuin vuorovaikutuksessa huoltajien ja perheiden kanssa. Yhteistyön tukena käytämme varhaiskasvatuksen toiminnasta tehtyä dokumentaatiota.
- Lasten ja lapsiryhmän päivittäiset kokemusten ja tapahtumat jaetaan huoltajien kanssa päivittäin.
- Kerromme toiminnasta päiväkodin omilla facebook-sivulla sekä jaamme koteihin tiedotteita niin sähköisesti kuin paperilla tai laitamme niitä esille päiväkodin ilmoitustaululle. Ryhmät sopivat perheiden kanssa miten toiminnan sisällöistä ja tavoitteista tiedotetaan.

TOIMINTAKULTTUURI

TAVOITE

- **Henkilöstö varmistaa leikkiin kannustavan ja positiiviseen vuorovaikutukseen keskittyvän sekä turvallisen ilmapiirin**

MIKSI?

- Leikki edistää lasten kehitystä, oppimista ja hyvinvointia sekä on varhaiskasvatuksen keskeinen työtapa
- Leikissä lapsi oppii, mutta lapselle itselleen leikki ei ole tietoisesti oppimisen väline vaan tapa olla ja elää sekä hahmottaa maailmaa
- Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota lapsille mahdollisuuksia erilaisiin leikkeihin
- Ryhmässä leikkiessään lapset havainnoivat, oppivat säätelemään tunteitaan ja tahtomistaan sekä huomioimaan toisten näkökulmia
- Henkilöstön fyysinen ja psyykkinen läsnäolo tukee lasten välistä vuorovaikutusta sekä ehkäisee ristiriitatilanteiden syntymistä
- Myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella tuetaan lapsen oman identiteetin sekä itsetunnon kehitystä ja edistetään koko yhteisön hyvinvointia

MITEN?

- Henkilöstö on aktiivisesti mukana lasten leikeissä monipuolistamassa ja rikastuttamassa lasten leikkejä sekä luomassa leikeille yhteistä kokemuspohjaa niin sisä- kuin ulkoleikeissä
- Henkilöstö tukee lasten vertaissuhteiden syntymistä ja vaalii heidän ystävyyssuhteitaan sekä varmistaa, että jokaiselle lapselle löytyy leikkikaveri
- Henkilöstö opettaa lapsille rakentavia keinoja ristiriitojen ratkaisemiseen sekä puuttuu ristiriitoihin
- Henkilöstö kiinnittää erityistä huomiota positiiviseen vuorovaikutukseen sekä myönteisen palautteen antamiseen koko yhteisössä sekä varmistaa sensitiivisen ja lämpimän kohtaamisen jokaisen lapsen kanssa

OPPIMISYMPÄRISTÖ

TAVOITE

- **Oppimisympäristö houkuttelee lapsia liikkumiseen ja monipuoliseen toimintaan niin yksin kuin yhdessä ja ne suunnitellaan lapsiryhmän tarpeiden mukaan niin, että jokainen saa kokea onnistumisen tunteita**

MIKSI?

- Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö
- Pedagogista toimintaympäristöä kehitetään niin, että varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa ja että ne tukevat lasten terveen itsetunnon sekä sosiaalisten ja oppimisen taitojen kehittymistä
- Oppimisympäristöt tarjoavat lapsille vaihtoehtoja mieluisaan tekemiseen, monipuoliseen ja vauhdikkaaseen liikkumiseen, leikkeihin ja peleihin sekä rauhalliseen oleiluun ja lepoon

MITEN?

- Ryhmän oppimisympäristö suunnitellaan niin, että se sisältää liikkumiseen sekä monipuoliseen toimintaan innostavia välineitä ja tarvikkeita
- Henkilöstö järjestää toimintaa joustavasti lasten tarpeet ja toiminnan tavoitteet huomioiden erikokoisissa ryhmissä
- Henkilöstö suunnittelee, miten lapset voivat osallistua oppimisympäristön rakentamiseen, suunnitteluun ja arviointiin
- Henkilöstö hyödyntää monipuolisesti lähialueen erilaisia oppimisympäristöjä
- Lasten ideat, leikit ja heidän tekemänsä työt näkyvät ryhmän pedagogisessa toimintaympäristössä

OPPIMISEN ALUEET: KIELEN RIKAS MAAILMA

TAVOITE

- **Henkilöstö toteuttaa kielitietoista varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa sekä ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen keskeisen merkityksen lasten kehitykselle, oppimiselle ja identiteetin rakentumiselle**

MIKSI?

- Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identitettien kehittymistä.
- Kielen avulla lapsi ottaa haltuun erilaisia tilanteita ja asioita sekä toimii vuorovaikutuksessa muiden kanssa, ilmaisee itseään ja hankkii tietoa.
- Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline
- Kehittyvät kielelliset taidot avaavat lapsille uusia vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen.
- Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan myös lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta eri kieliin.

MITEN?

- Henkilöstö käyttää nimeämistä, runsasta kielellistä mallintamista, johdonmukaista tilanteiden ja asioiden sanoittamista varmistaakseen lapsille monipuolisen kieliympäristön
- Henkilöstö käyttää lasten kanssa toimiessa aina tarvittaessa kuvia, konkretisointia eleitä sekä havainnollistamista
- Henkilöstö tutustuu sekä hyödyntää yksikössä käytettävissä olevia kielenkehitystä ja kielellistä tietoisuutta edistäviä materiaaleja
- Henkiköstö kirjaa ryhmän toiminnansuunnitelmaan mitä kielenkehityksen tukemiseen liittyviä materiaaleja ryhmässä hyödynnetään

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

TAVOITE

- **Ryhmien olemassa olevia tieto- ja viestintäteknologisia välineitä hyödynnetään monipuolisesti lasten kanssa ja henkilöstö jakaa onnistumisia ja osaamista yksikön sisällä**

MIKSI?

- Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen edistää lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa
- Toiminnan pedagogiset tavoitteet ja hyödyt sekä lasten erilaiset taidot ja tarpeet ohjaavat digitaalisiin välineisiin tutustumista
- Lasten osallisuutta lisätään tarjoamalla välineitä ja mahdollisuuksia tuoda esiin ideoita, ajatuksia, tunteita ja kokemuksia erilaisin ilmaisun keinoin sekä niitä dokumentoiden

MITEN?

- Henkilöstö tutustuu lasten kanssa erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin sekä erilaisiin sovelluksiin kannustaen lapsia omaan tuottamiseen
- Henkilöstö on kiinnostunut ryhmän lasten mediakulttuurista ja ryhmät hyödyntävät toiminnansuunnittelussa esimerkiksi 100 oivallusta mediareppuun –materiaalia
- Henkilöstö jakaa yhteisössä digiosaamista sekä tekee koettua ja opittua näkyväksi yksikön yhteisissä keskustelufoorumeissa
- Henkilöstön osaamista mediakasvatuksesta sekä rohkeutta hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa osana ryhmien toimintaa lisätään käsittelemällä aihetta yhteisesti kehittämispäivällä keväällä 2019

TOIMINNAN SUUNNITTELU, ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

TAVOITE

- **Ryhmän toiminnan suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä huomioidaan lasten kiinnostuksen kohteet ja tarpeet sekä hyödynnetään pedagogisen dokumentoinnin prosessia**

MIKSI?

- Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on varhaiskasvatuslain turvaama oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohtana on lapsen etu ja tarpeet.
- Pedagogisen dokumentoinnin avulla voidaan tuottaa tietoa lasten elämästä, kehityksestä, kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, oppimisesta ja tarpeista sekä lapsiryhmän toiminnasta konkreettisella ja monipuolisella tavalla
- Suunnitelmallisen pedagogisen dokumentoinnin tavoitteena on, että henkilöstö oppii tuntemaan yksittäistä lasta, ymmärtämään lasten välisiä suhteita sekä ryhmän henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen luonnetta
- Pedagogisen dokumentoinnin prosessissa havainnot, dokumentit ja niiden tulkinta muodostavat ymmärrystä pedagogisesta toiminnasta

MITEN?

- Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) tai lapsen esiopetuksen suunnitelma (leops) marraskuun loppuun mennessä
- Suunnitelmaan kirjataan lapsen kiinnostuksen kohteet, lapsen kehitystä, oppimista tukevat tavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi ryhmän toiminnassa
- Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien sekä esiopetuksen oppimissuunnitelmien tavoitteet ja toimenpiteet kootaan ryhmän toiminnansuunnitelmaan ja niitä arvioidaan säännöllisesti
- Opettajat osallistuvat pedagogisen dokumentoinnin verkkokoulutukseen ja koko henkilöstö tutustuu Opetushallituksen pedagogisen dokumentoinnin videoihin
- Jokainen tiimi tekee suunnitelman ryhmän toiminnansuunnitelmaan siitä, miten pedagogisen dokumentoinnin prosessia hyödynnetään toiminnan suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä